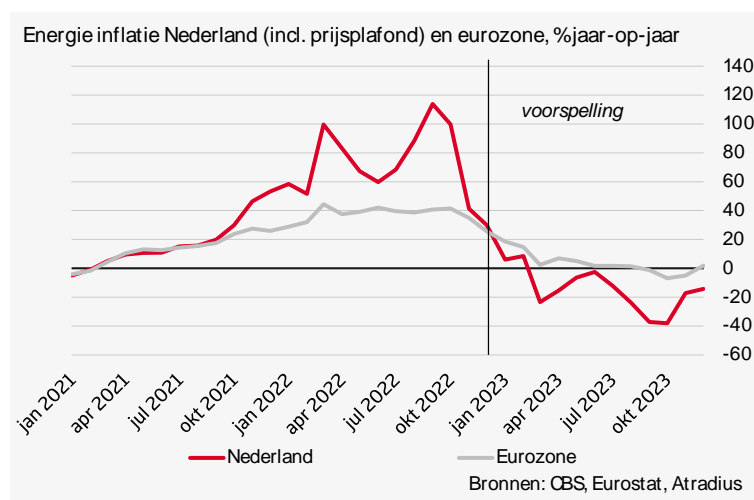
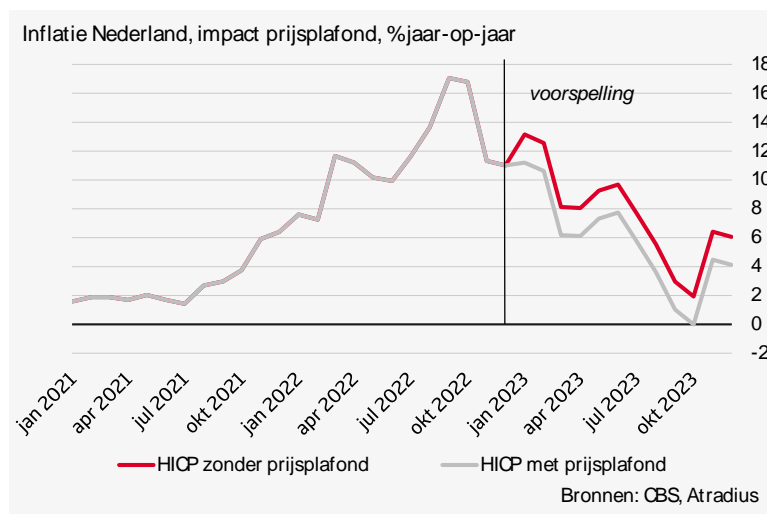

Appendix A: Stabiel hoge energieprijzen en inflatie: rekenkundig effect

We verwachten dat de inflatie in Nederland grosso modo het beeld van de eurozone inflatie gaat volgen. De kern van het verloop van de verwachte inflatie in de eurozone is dat de energieprijzen hoog blijven en dat zich geen nieuwe prijsschok voordoet. Voor het basispad zonder prijsplafond nemen we de energie prijsindex van november 2022 en extrapoleren we deze met een groeivoet die gelijk is aan de gemiddelde maandelijkse groeivoet in de periode 2015-2019. Hetzelfde doen we met de prijsindex van voedsel. Voor energie en voedsel levert dit een relatief gematigd groeipad uit. Voor de componenten van de kerninflatie veronderstellen we dat deze toenemen met de gemiddelde groeivoet van de laatste 24 maanden, een recentere periode dus. Onder deze veronderstellingen gaat de energie-inflatie vanzelf teruglopen omdat de verwachte inflatie wordt berekend door de jaar-op-jaar vergelijking van indices. In december 2022 bijvoorbeeld was de energie-inflatie in de eurozone 25,7% omdat de index van 158 werd vergeleken met die van 125 in december 2021. Maar in december 2023 is die 158 de basis en de verwachte energieprijnsindex 160 en de verwachte inflatie derhalve 1,8%.

Een dergelijk effect speelt ook in Nederland, al zijn de getallen anders. De energie-inflatie in december 2022 komt uit op 30,0% op basis van een vergelijking van de indices waarden van 205 en 158. De verwachte stand van de energie-index in december 2023 is 211, en de verwachting is dat de Nederlandse energie-inflatie in december 2023 3,0% bedraagt. Hierbij hebben we geen rekening gehouden met het prijsplafond. Zoals we hieronder berekenen veroorzaakt het prijsplafond een negatieve energieprijs schok van 17,3%. Dat impliceert dat de index in december 2023 op 176 staat, en de energie-inflatie minus 14,2% bedraagt.

Door het onderliggende rekenkundige effect op de inflatie en het effect van het prijsplafond komt de Nederlandse energie-inflatie aanmerkelijk lager uit dan die van de eurozone.¹ Dat werkt sterk door in de HICP inflatieverschillen zoals we in bovenstaande grafiek al hebben laten zien.

Appendix B: Berekening effect prijsplafond op energie inflatie

Het prijsplafond ziet er als volgt uit. Vanaf 1 januari betalen de huishoudens voor gas maximaal euro 1,45 per m³ tot een verbruik van 1200 m³ en voor elektriciteit euro 0,40 per kwh tot een verbruik van 2900 kwh.

Wat is hiervan het effect op de energie inflatie? Laten we beginnen met de gasprijs. In een recente publicatie veronderstelt het CPB dat er sprake is van directe doorwerking van de gasprijzen op de gasmarkt in de variabele leveringstarieven voor gas en elektriciteit voor consumenten en dat er gemiddeld sprake is van een marge van 31 cent per m³ tussen de marktprijs voor gas en het consumententarief voor gas (ex belastingen).² Rekening houdend met btw, energiebelasting en de veronderstelde winstmarge voor producenten van 31 cent per m³, levert het prijsplafond een korting op van 25,2% voor gas.³ Voor de elektriciteitsprijs heeft het CPB een dergelijke berekening niet gegeven. We gaan er daarom vanuit dat de huidige elektriciteitsprijs van 0,65 per kWh de gemiddelde prijs is waartegen in 2023 elektriciteit geleverd gaat worden.⁴ Onder het plafond krijgt de consument dan een korting van 38,5%.

Om het effect op inflatie voor gas en elektriciteit te berekenen zijn we er nog niet. Er moet rekening worden gehouden met de gebruiksplafonds. Dat betekent in ieder geval dat de inflatiedaling voor deze componenten lager uitvalt. Maar hoeveel? Van belang is dat we weten dat het kabinet verwacht dat 88% van het gasverbruik en 92% van het elektriciteitsverbruik onder het prijsplafond valt⁵. Voor gas gaat het om $88\% * 25,2\% = 22,2\%$ en voor elektriciteit om $92\% * 38,5\% = 35,4\%$. Per 1 januari krijgt de gasprijsindex door het prijsplafond een negatieve schok van 22,2% en de elektriciteit index een negatieve schok van 35,4%.

Om het effect op de energie inflatie te bepalen hebben we nog nodig de gewichten van gas en elektriciteit. Die zijn respectievelijk 3,7% en 3,2%. Dat maakt het mogelijk om de schok op de energie inflatie (met een gewicht van 11,325%) te berekenen, die is dan $(3,7/11,325) * 22,2\% + (3,2/11,325) * 35,4\% = 7,253 + 10,002 = 17,255$. Het prijsplafond zorgt dus voor een negatieve schok op de energie-inflatie van afgerond 17,3%.

Voor de HICP-inflatie betekent dit dat de verwachting voor 2023 wordt bijgesteld met 1,9% punten naar 5,7%. Om een indicatie te geven: het CPB komt in het basisscenario uit op een reductie met 2,5%-punt naar 3,5%. Het verschil is dat het CPB uitgaat van een hogere gasprijs en vermoedelijk ook van

¹ Hierbij hebben we geen rekening gehouden met energie-inflatie drukkende maatregelen in andere Europese landen.

² Zie <https://www.cpb.nl/scenarios-energieprijzen#>.

³ Hierbij gaan we uit van TTF futures prijzen voor 2023 zoals die eind december 2022 bekend waren. Hieruit volgt een verwachte marktprijs voor gas van EUR 88 per Mwh in 2023. Dit hebben we omgerekend naar de verwachte prijs die consumenten gaan betalen. Deze ligt hoger als gevolg van btw, energiebelasting en de winstmarge voor producenten. Een rekenvoorbeeld is te vinden via deze link: <https://www.energievergelijk.nl/energieprijzen/gasprijs>. Wij rekenen met een winstmarge van 31 cent per m³, conform het CPB.

⁴ Zie bijvoorbeeld <https://www.energievergelijk.nl/energieprijzen/stroomprijs>.

⁵ Zie <https://open.overheid.nl/repository/ronl-45b8817241b520acc501b2d204b6ee878b9e3ee8/1/pdf/beslisnotas-budgettaire-verwerking-apb.pdf> (p. 82)

een hogere prijs van elektra (hoewel de elektriciteitsprijs niet expliciet wordt genoemd in de CPB publicatie). Daarbij berekent het CPB de CPI inflatie.